

Møtereferat

Sak: Forum for systemtjenester 2020

Møtedato/sted: 28.10.20 Teams

Møteleder: Martha Marie Øberg

Ansvarlig/adm. enhet:
Systemutvikling (GUS)

Kopi til: Energi Norge, Norsk Industri,
Distriktsenergi, RME

Vår referanse:

Neste møte:
27.10.2021

Dato:
10.11.20

Sign.:

.....

Presentasjoner fra møtet er publisert på statnett.no:

<https://www.statnett.no/om-statnett/moter-og-arrangementer/forum-for-systemtjenester/>

Saksliste

#	Sak	Ansvarlig
1.	Introduksjon	Martha Marie Øberg
2.	Statnetts planer for systemdrifts- og markedsutvikling <ul style="list-style-type: none"> - Det vil ila november bli mulig å abonnere på nyheter, høringer og arrangementer fra systemansvarlig på statnett.no - Møteplan for dialog med bransjen oppdatert i oktober. <ul style="list-style-type: none"> o https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/utvikling-av-kraftsystemet/dialog-og-samarbeid-med-bransjen/ o Post minutes: Webinar om Nordlink 19. november https://www.statnett.no/om-statnett/moter-og-arrangementer/webinar-om-nordlink/ 	Martha Marie Øberg
3.	Oppdatering av retningslinjer for utøvelsen av systemansvaret <ul style="list-style-type: none"> - Oppdaterte retningslinjer for fos §§ 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20 og 22b vil sendes ut på høring 1.12.2020 <ul style="list-style-type: none"> o Oppdateringer vil oversendes RME 1. april 2021 - For mer informasjon: https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/systemansvaret/retningslinjer-for-systemansvaret/ 	Adele Moen Slotsvik
4.	Hyppigere oppkjøp av primærreserve, FCR <ul style="list-style-type: none"> - Dagens ukemarked erstattes med et D-2-marked. - Det vil være mulig å by inn FCR-N og FCR-D i D-2-markedet. 	Martha Marie Øberg

#	Sak	Ansvarlig
	<ul style="list-style-type: none"> - Endringsforslaget ligger hos RME for godkjenning, og tidspunkt for idriftsettelse er foreløpig 30.11.2020. - Systemansvarlig vil varsle bransjen via landssentralens meldingstjeneste om dato for idriftsettelse <p>Innspill/spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informasjon om testing av ny FCR-løsning ble kun sendt til systemleverandører. Dette burde også vært sendt til markedsaktørene. Nå er det knapt med tid før idriftsettelse, og informasjonen har ikke nådd frem. <ul style="list-style-type: none"> o Svar Statnett: Implementasjonsguiden er lagt ut på Ediel-portalen og ble sist oppdatert 27.5, men vi vil følge opp våre rutinger for ekstern kommunikasjon, spesielt vedrørende testing. 	
5.	<p>Kjøp av nedreguleringsressurser i Regulerkraftopsjonsmarkedet (RKOM)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systemansvarlig utvikler en midlertidig løsning i RKOM-uke for å sikre nedreguleringsressurser fra april 2021. - Utviklingen av nordisk mFRR-kapasitetsmarkedet, med oppkjøp D-1, fortsetter parallelt - Forslag til oppdaterte retningslinjer for praktisering av fos § 9 annet ledd ble sendt på høring 16.10.20, med frist 6.11.20 <p>Innspill/spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vet dere hva krav til minste budstørrelse vil være for nedreguleringsressurser i RKOM? <ul style="list-style-type: none"> • Svar: Krav til minste budstørrelse vil ikke endres for RKOM. Krav til minste budstørrelse i RKOM er 1 MW, men det forutsettes at man kan levere bud iht. krav i regulerkraftmarkedet. Her er minste budstørrelse 10 MW, med unntak for NO1, hvor man kan oppgi ett bud per stasjonsgruppe på mellom 5-9 MW. 	Martha Marie Øberg
6.	<p>Fast Frequency Reserves</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demonstrasjonsprosjektet i 2020 ble gjennomført for å teste valgt markedsdesign i tidsrommet mai til september. Statnett fikk ikke anskaffet det FFR-volumet som vi ønsket å kjøpe. - Statnett vil søke om et nytt demonstrasjonsprosjekt for 2021. - Statnett ønsker videre dialog med bransjen om tekniske krav og markedsdesign. - Post minutes: Planlagt webinar 12. november utsettes. Vi vil publisere informasjon om kommende møter om FFR som en nyhetssak for aktører i kraftbransjen: https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/nyhetsarkiv/ og på informasjonssiden om FFR: https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/systemansvaret/kraftmarkedet/reservemarkeder/ffr/ - Er du interessert i å få direkte informasjon om FFR, kan du gjerne ta kontakt med oss på ffr@statnett.no <p>Innspill/spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statnett kjøpte 27 MW (etter hvert 50 MW), men hvor mange MW mottok Statnett bud om? 	Martha Marie Øberg

#	Sak	Ansvarlig
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Svar Statnett: Vi mottok ikke nok bud til å kunne nå ønsket volum for anskaffelse. Noen bud ble avvist pga. manglende tekniske krav. - Hvilke teknologier deltok i årets demonstrasjonsprosjekt <ul style="list-style-type: none"> ○ Svar Statnett: ulike typer forbruk. - Hvilken profil og kriterier for fleksibilitet? <ul style="list-style-type: none"> ○ Svar: Reserven må bl.a. kunne respondere innen 0,7-1,3 sekunder. Øvrige tekniske krav er tilgjengelig på statnetts hjemmeside: https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/systemansvaret/kraftmarkedet/reservemarkeder/ff/ 	
7.	<p>Elektronisk bestilling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Som en konsekvens av ny forskrift, fos § 28, vil systemansvarlig sende et forslag til oppdaterte vilkår for deltakelse i regulerkraftmarkedet, inkl. vilkår for elektronisk bestilling på høring 01.12.20, og oversende forslag til oppdaterte retningslinjer til RME 01.04.21. - Krav til elektronisk bestilling vil derfor sannsynligvis ikke gjelde før sommeren 2021. - Støtte for tjenesteutsetting er implementert i Fifty MMS. Det er behov for å avklare vilkår for tjenesteutsetting før tjenesten kan benyttes. Statnett er i dialog med RME, og vil holde aktørene informert. - Systemansvarlig har besluttet å ikke utvikle en forenklet løsning for eBestill. 	Martha Marie Øberg
8.	<p>Nordic balancing model (NBM) – kommende endringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • De nordiske TSOene vil innføre én pris og én posisjon for ubalanser fra 1. november 2021. Uoffisiell nordisk høring av felles markedsdesign åpen til 20. november. • Det er publisert en artikkel og et informasjonsskriv om endringer i dagens regulerkraftmarked fremover. • Implementasjonsguide for endringer i mFRR-markedet blir publisert på NBMs hjemmesider i løpet av november. • IT-implementeringsplan og oppdatert "product memo" kommer på NBMs hjemmesider 15 november • Post minutes: Informasjon om utsettelse av nordisk aFRR kapasitetsmarked publisert på NBMs hjemmeside. <p>Innspill/spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SvK har en offisiell høring for innføring av én-pris, hva er forskjellen på denne og Statnetts uoffisielle høring? <ul style="list-style-type: none"> • Svar Statnett: Den uoffisielle høringen er felles nordisk. Da det europeiske regelverket er implementert i Sverige, må SvK også ha en formell høring for forslag til nye vilkår for balanseansvarlig. Sistnevnte gjelder også Fingrid og Energinet. • Hva er status på implementering av den europeiske forordningen for balansering, Electricity balancing guideline (EBGL) i Norge? <ul style="list-style-type: none"> • Svar Statnett: Vi vet ikke når Stortinget skal behandle forordningen, og det er usikker på om dette vil skje første halvår 2021 eller senere. • Hvor mye forsinket tror dere implementering av nordisk aFRR kapasitetsmarked blir? 	Alexander Jansson

#	Sak	Ansvarlig
	<ul style="list-style-type: none"> • Svar Statnett: Vi vil ikke rekke planlagt go-live Q2 2021, pga. regulatorenes kobling til innføring av flytbasert markedskobling. • Post minutes: Informasjon om utsettelse av nordisk aFRR kapasitetsmarked publisert på NBMs hjemmeside. • Hvem er med i referansegruppa for NBM? <ul style="list-style-type: none"> • Svar Statnett: Bransjeorganisasjoner. Energi Norge, Norsk olje- og gass, Distriktsenergi. De har ansvaret for å sikre relevant deltakelse og videreformidle status. • Møtereferater er tilgjengelig på Statnetts hjemmeside: https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/utvikling-av-kraftsystemet/prosjekter-og-tiltak/finere-tidsoppløsning-i-det-nordiske-kraftmarkedet/ • Hva er behovet for å anskaffe aFRR i NO3 og NO4? <ul style="list-style-type: none"> • Svar Statnett: I det nye aFRR-markedet vil det være etterspørsel i alle områder, også NO3 og NO4. Derfor vil vi åpne for deltagelse fra disse områdene før vi setter i gang det nye markedet. Statnett vil kunngjøre når vi åpner for prekvalifisering fra disse områdene. 	
9.	<p>Løsninger for mothandel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Statnetts vurdering er at mothandel bør gjennomføres så snart som mulig etter at behovet er kjent - I påvente av intradag auksjoner ønsker Statnett å se nærmere på om det er mulig å gjennomføre mothandel ved at TSO aktivt handler i det kontinuerlige intradag markedet (XBID) og justerer kapasiteter <p>Innspill/spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planlagt at intradagauksjon kommer i 2023. Overgangsløsning blir kanskje kort? - Det er en mulig rollekonflikt mellom det å sette kapasitet og handle i intradag, men samtidig vil vi ikke si at vi er negativ til at Statnett inntar en slik rolle. - Handler Statnett i intradag i dag? <ul style="list-style-type: none"> o Svar Statnett: Nei, det gjør vi ikke. 	Olga Ingrid Molstad Steinsholt
10	<p>Innlegg fra Nordenfjeldske Energi AS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overgangen fra manuelle til automatiserte prosesser og fra 60 min. til 15 min. oppløsning er store endringer, et nytt regime. • Tilbakemeldinger fra selskapene i Nordenfjeldske er at våre operatører er godt informert om endringer. • Statnett kan tilrettelegge bedre: <ul style="list-style-type: none"> • Vanskelig å navigere på mellom ulike kanaler for informasjon. Søkemotoren på Statnett.no viser/sorterer ikke siste nytt. • eBestill har fungert bra, men det har vært enkeltvis utfordringer med utveksling mot AGC. • Overgang fra budstørrelse i regulerkraftmarkedet fra 10MW til 1MW viktig endring, og ønskes innført så raskt som mulig for at også aktører med mindre aggregater kan delta. 	Stig Rolstadaas

#	Sak	Ansvarlig
11	<p>Varsel om vedtak om leveranse og betaling for systemtjenester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varsel om vedtak om leveranse og betaling for systemtjenester 2021 etter fos §§ 9, 15 og 27 og varsel om vedtak om betaling for systemvern, produksjonsfrakobling 2019, etter fos § 27, er nå tilgjengelig på Statnett sine nettsider. • Dersom aktørene har kommentarer, må dette skriftlig oversendes systemansvarlig til firmapost@statnett.no, innen 15. november. Systemansvarlig fatter endelig vedtak i etterkant av dette. • Vedtaket omfatter systemtjenestene produksjonsflytting, restleveranse, reaktiv effekt og systemvern. 	Martha Marie Øberg
12	<p>Utvikling av nye grensesnitt og rollefordeling</p> <p>Statnett presenterte sitt mål bilde for fremtidens grensesnitt mellom aktørene i balansemarkedene med fokus på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rolle og ansvarsfordeling balancing service provider (BSP) og balancing responsible party (BRP) - Bud/stasjonsgruppeinndeling - Prekvalifisering av nye og eksisterende aktører <p>Innlegg fra Enfo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enfo er et teknologiselskap som tilbyr verktøy til tilbydere av fleksibilitet (aggregatorer). De selger primært løsninger til BRPer. Deltaker blant annet i eFlex-piloten hvor de har implementert elektronisk bestilling (eBestill). - Informasjonsdeling: Det er mye informasjon fra Statnett og mange ulike informasjonskanaler. Kan man samle alt på et sted? Bransjen/Systemet er komplisert og vi bruker mange forkortelser. Dette utgjør en terskel for nye aktører. - Valg av teknologi: Henger sammen med informasjonsdeling. Det er veldig mange endringer på gang. Dette gjør det vanskeligere å holde oversikt over hva som kommer og hva som er optimale valg fremover. Viktig å ha et klart bilde når man skal utvikle tjenester/gi anbefalinger. - ECP utfordring: Uheldig at det i dag er én ECP-kanal fra Statnett mot én BRP. Slik det er nå må systemleverandør lese innholdet i ECP-meldinger for å kunne rute de videre til en annen systemleverandør. Det gjør det mer komplisert å være en systemleverandør som bare tilbyr fleksibilitet, fordi man blir avhengig av 3. part i kommunikasjonen mellom BRP og Statnett. - ECP løsningsforslag: Kan man gå sammen for å lage en beste-praksis for ECP og samhandling rundt ECP-ende punkt? Det hadde vært bra med et standard oppsett når det er flere systemleverandører hos en BRP. Alternativt kan Statnett legge opp til støtte flere ECP-ende punkt per BRP? BSP rollen er ikke svaret på denne utfordringen. - BSP rollen: Å ta utgangspunkt i at alle BSPer også er BRPer er begrensende. Enfo er opptatt av at det bør være mulig å være BSP på tvers av kraftleverandører. Dersom man støtter uavhengige BSPer vil dette frigjøre mer fleksibilitet fra markedet. - BSP rollen: Vi ønsker at det i fremtiden blir et direkte oppgjør mellom eSett og BRP + eSett og BSP slik at det blir minst mulig behov for avtaler og oppgjør mellom BSP og BRP. 	<p>Stine Haugland, Pasi Norrbacka, Martha Marie Øberg</p> <p>Kenneth Juul</p>

#	Sak	Ansvarlig
	<p>Innspill/spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan ser Statnett/NBM for seg grensesnittet mellom Fifty og andre (lokale) fleksibilitetsplattformer? <ul style="list-style-type: none"> o Svar Statnett: En løsning vil testes i Norflex-prosjektet, hvor blant annet Nodes, Agder og Glitre er med. Hva som evt. det er behov for og hva slags løsninger vi trenger på lengre sikt er noe også regulator må involveres i. Vi må teste, samarbeide og lære, men svaret har vi nok ikke med det første. - Løser dette dagens begrensning der det ikke er mulig å legge inn flere balansegrupper fra en aktør? <ul style="list-style-type: none"> o Svar Statnett: En aktør kan ha flere stasjonsgrupper, men i dagens ECP kan man bare ha et endepunkt per aktør og aktør selv må håndtere hvordan man aktiverer riktig stasjonsgruppe. o Om en aktør har flere stasjonsgrupper, går eBestill kun over et ECP-endepunkt? o Svar Statnett: Ja, bestillingen går via ECP til én balanseansvarlig og det kan være flere stasjonsgrupper bak denne aktøren. - Kan man ha rolle som både BRP, BSP og kraftleverandør? <ul style="list-style-type: none"> o Svar Statnett: Ja, eSett og Fifty gjør dette mulig, og vi antar at mange aktører kommer til å velge det. Vi jobber nå for å utvikle løsninger for aktører som vil ta på seg enkeltroller. - Hvilket reservemarked kommer først med krav på prekvalifiseringsprosess på eksisterende anlegg, og når? <ul style="list-style-type: none"> o Svar Statnett: Alle aFRR-leverandører må i dag prekvalifiseres etter gjeldende krav. Videre vil prekvalifisering av FCR-leverandører etter nye tekniske krav utgjøre den førstkommende store endringen i praksis. Statnett planlegger en pilot i Q3-Q4 2021, og vil stegvis prekvalifisere nye aktører fra 2022. - Dersom Flextool kobler ut forbruk, hvem vil da stå juridisk ansvarlig dersom en feil oppstår og anlegget ikke kobles inn igjen? <ul style="list-style-type: none"> o Svar Enfo: Dette må reguleres i avtalen mellom sluttkunde og tilknyttet BRP/BSP. - Hvordan kan man sikre en effektiv forretningsmodell som involverer sluttbrukere? <ul style="list-style-type: none"> o Innspill Enfo: Kraftleverandørene er opptatt av pris, volum og forutsigbarhet. Sluttkundene er opptatt av å samle flere tjenester, eks. energieffektivisering, energirådgivning, osv. - Ønske om mer informasjon om løsningen for tjenesteutsetting for elektronisk bestilling <ul style="list-style-type: none"> o Svar Statnett: Vi vil gi mer informasjon om dette til bransjen, etter hvert som vi har avklart vilkår for bruk av løsningen. - Temaet BSP/BRP blir diskutert blant nettselskaper og strømleverandører. Energi Norge har egne utvalg og fagforum. 	
13	<p>Evaluerings</p> <p>Innspill:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Effektiv møteform, men skulle gjerne hatt mer informasjon om europeiske markedsplattformer (MARI og PICASSO) - Bør arrangere egne møter for nedstrømsfleksibilitet. - For et digitalt møte bør lengden ikke være særlig mer enn 3 timer. 	Martha Marie Øberg

#	Sak	Ansvarlig
	- Viktig med forsterket samarbeid for å legge til rette for effektiv realisering av nye utfordringer.	

Aksjonspunkter

#	Aksjon	Hvem	Når
1.	Publisere møtereferat og presentasjoner på Statnett.no https://www.statnett.no/om-statnett/moter-og-arrangementer/forum-for-systemtjenester/	Statnett	Okt/nov
2.	Se på muligheter for å bedre nettsidene til statnett.no	Statnett	